

Naar aanleiding van een vonnis van de 19de kamer van de correctionele rechtbank te Dendermonde wordt de straathoekwerker in Lokeren ontslagen.

Het relaas

In november 2005 wordt de Lokerse straathoekwerker teruggeroepen uit Amsterdam waar hij op studiereis is. De aanleiding is dat er een aantal auto's in brand gestoken zijn in navolging van de onlusten in de Parijse banlieues. Men verwacht dat de straathoekwerker mee de gemoederen helpt bedaren. Ik beweer niet dat er een causaal verband is tussen zijn terugkomst en het feit dat er zich geen verdere incidenten meer afspelen maar dit is een vaststelling. De politie voert een grondig onderzoek, arresteert 6 jongeren waarna er 2 in hechtenis blijven. Tegen hen wordt een diepgaand juridisch onderzoek gevoerd, ze worden veroordeeld en niemand tekent beroep aan.

De zonechef van de lokale politie grijpt het vonnis aan om zijn ergernis te uiten over het functioneren van de straathoekwerker. Met name het feit dat de dienstdoende rechter verwijst naar een sociaal verslag van en een begeleidingstaak door de straathoekwerker zitten hem hoog. Zijn verhaal wordt opgenomen en gevolgd door het College van Burgemeester en Schepenen met het ontslag tot gevolg. Hieronder schetsen we de gehanteerde argumenten.

De Straathoekwerker

Tijdens hun voorhechtenis vragen de jongeren via de sociale dienst van de gevangenis of de straathoekwerker met hen contact kan opnemen. Gezien het feit hij hen beiden kent en met hen een werkrelatie heeft gaat hij hier op in - volledig conform de methodiek en gebaseerd op ervaringen uit het verleden.

Als de jongeren worden vrij gelaten onderhoudt de straathoekwerker het contact en de begeleiding: hij biedt een luisterend oor, en helpt richting geven aan de zingeving in hun leven zowel als in hun zoektocht naar werk en reïntegratie in de maatschappij.

Op verzoek van hun advocaten vragen de jongeren of de straathoekwerker een sociaal verslag kan opstellen. Zoals het een sociaal werker in functie betaamt, maakt de straathoekwerker dit verslag op. Hij laat het nalezen door de ankerpuntcoördinator van het straathoekwerk en overhandigt het via zijn gasten aan hun advocaten die het aanwenden in hun pleidooien. Kortom hij oefent zijn taken uit conform zijn functie.

De motieven tot ontslag

Via het diensthoofd van de Lokerse preventiedienst worden de drie motieven tot ontslag meegedeeld:

- 1) Het opmaken en versturen van een sociaal verslag met een briefhoofd van de Stad Lokeren zonder dit voor te leggen aan zijn diensthoofd.
- 2) Het ingaan tegen een beleidslijn van de Stad in het hoofd bieden aan criminaliteit en overlast.
- 3) Het beïnvloeden van een rechter in het opstellen van zijn vonnis en het bepalen van de strafmaat.

Die motieven worden ook herhaald in de annex bij de C4 die de straathoekwerker ontvangt op 16 oktober, een week na de beslissing van het College van Burgemeester en Schepenen.

De tegenargumenten

Voor het formuleren van onze tegenargumenten deden we niet alleen een beroep op onze eigen expertise maar we consulteerden ook heel wat experts.

Wat het eerste argument betreft kan iedereen zich vinden in de vaststelling dat er misschien melding moest gemaakt worden van het opmaken en doorspelen van een sociaal verslag waarvan dan akte kan genomen worden. Maar er is een uitgesproken unanimitieit dat de inhoud van het sociaal verslag niet kenbaar mag gemaakt worden aan een hiërarchische overste omdat dit strijdig is met het Strafwetboek art. 458 aangaande het beroepsgeheim.

Want strikt genomen wordt die informatie dan ook publiek: het diensthoofd moet dan melden aan de Schepen, die aan het College, zij aan de gemeenteraad en die op hun beurt aan de bevolking. Voor alle geconsulteerde experts doet het er dan ook niet toe of dit verslag al of niet het officieel briefhoofd van de stad Lokeren meekreeg. De straathoekwerker legde het verslag, zoals het de gewoonte is, ter nalezing voor aan de ankerpuntoördinator.

Over het tweede motief tot ontslag waren de meningen ook eenduidig en eensluidend. Het beleid van een stad kan van die aard zijn dat men al of niet gelooft in de meerwaarde van het sociaal werk in het algemeen en het straathoekwerk in het bijzonder voor het realiseren van een veilige samenleving. Op basis hiervan organiseert men al dan niet straathoekwerk. Maar als men daar voor kiest dan moet het stadsbestuur het straathoekwerk ook in zijn uitvoering respecteren. Met andere woorden men kan er intern geen andere invulling aan geven dan die voorgesteld en -geschreven door de methodiek. De Stad Lokeren heeft ten andere een convenant ondertekend met VOS (Vlaams Overleg Straathoekwerk) waarin alle punten die kwalitatief straathoekwerk moeten garanderen gestipuleerd staan.

Los van dit concrete en duidelijke standpunt wordt er ook gesteld dat de meerwaarde van een preventief en curatief aanbod, i.c. straathoekwerk, het spectrum van een veiligheidsbeleid maximaliseert op korte maar zeker op lange termijn. Het zoeken en vinden van aansluiting bij de restgroepen in de maatschappij op een actieve, positieve, integrale en structurele manier - het wezenlijke doel van het straathoekwerk - wordt wetenschappelijk, vanuit psychologisch en sociologisch oogpunt gezien als de absolute meerwaarde van de werkvorm en een bijkomende garantie op een veilige en leefbare samenleving.

Wat het derde motief betreft varieerden de reacties tussen ongeloof en uitgesproken ergernis. Op zich maakt iedereen de vaststelling dat het er in wezen op neerkomt dat de zonechef en het College van Burgemeester en Schepenen het vonnis niet aanvaardden en zich niet neerleggen bij de uitgesproken strafmaat. Zij spelen dan maar zelf rechter door iemand te ontslaan. Wij besparen u de uitleg over de scheiding der machten, maar we benadrukken dat het vonnis werd opgemaakt door een college van drie rechters en dat het openbaar ministerie tegen het vonnis geen beroep aangetekend heeft. De maatschappij vindt dus dat de straf gerechtvaardigd en afdoend is en reikt tevens mogelijkheden aan om te reintegreren, want die jongeren kunnen niet eeuwig gestraft blijven. Alle experts die we raadpleegden zijn van oordeel dat, als er al een reactie moet komen, ze zeker nooit tegen de straathoekwerker kan gericht zijn.

Daarnaast kunnen we nog meegeven dat de straathoekwerker in de afgelopen vier jaar drie maal geëvalueerd werd door zijn hiërarchische oversten bij het stadsbestuur en twee functioneringsgesprekken kreeg. Telkens kreeg hij een quotatie "zeer goed" of "uitstekend", zowel wat betreft het uitoefenen van zijn functie als straathoekwerker als in zijn omgang met collega's, oversten en bevolking.

Besluit

Iedereen die wij in deze kwestie consulteerden had het over een "willekeurig ontslag" en een voorbeeld van onzorgvuldig bestuur: de straathoekwerker wordt ontslagen enkel en alleen omwille van het feit dat hij zijn job correct en gemotiveerd uitvoert.

Vragen

Is dit hele voorval het bewijs dat de stad Lokeren een veiligheidsbeleid wil voeren waarbij men eenzijdig kiest voor een repressieve aanpak? Op welke manier kan het sociaal werk dat verbonden is aan de Stad Lokeren, in brede zin, van vrijwilligerswerk tot het OCMW, nog zijn werk doen? Kan men nog diensten verlenen, begeleidingen opzetten, trajecten uitstippelen met mensen in de zelfkant van de maatschappij? En zo ja, wat zijn dan de te hanteren criteria? Want volgens de C4 moeten alle sociale verslagen eerst voorgelegd en dan ondertekend worden door de burgemeester.

Cis Dewaele, coördinator koepelorganisatie VLASTROV, 0496 12 17 57.
Joost Bonte, coördinator Vlaams Overleg Straathoekwerk 0486 62 77 60.